

ELŐFIZETÉSI DÍJ.

helyben házhoz hozva
Egész évre . . . 8 ft.
Fél évre . . . 4
Negyed évre . . . 2

Hirdetéseket és nyilvántartott közleményeket a kiadványtál mérsékelt árnyakkal színtiszta színt.

Küldi hivatal:
Nadasch, Musik és Parties könyv- és könyvtárlapja a városközpontban, hová az előfizetéseket és hirdetéseket küldendők.

ELŐFIZETÉSI DÍJ.

helyben házhoz hozva
Egész évre . . . 9 ft. — kr.
Fél évre . . . 4 — 50
Negyed évre . . . 2 — 25

Hirdetéseket lapunk számára a fővárosi valamint minden nagyobb külföldi hirdetőirodák elvállalnak.

Szerkesztési iroda:
Sólet-utca s csendes-utca sarkán, Hofeneder-tele házában, hová minden a lap szerkesztésére vonatkozó közlemény küldendő.
Bérmunkásoknak nem fogadjuk el. Kéziratok nem adhatók vissza.

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenként háromszor: vasárnap, kedden (félven) és csütörtökön.

Szerkesztővel értekezhetni: naponta délelőtt 11 óratól 12-ig.

A színügy.

Szegény szünyű! Hogy téged a ki már olyan józuan elcsunyanított a közony hideg ágyában, most „lelkes mubaratok“ onzetlen buzgólkodása s egy tagja a holtan született „szünyű bizottság“-nak főbolygát, kugraszit kenyelmes agyadbol s te remes kísértetként jared be városunkat, ijesztgetve „napártolás“ — „jó repertoire“ — „színházi bérlet“ s mas effele borzasztó hírekkel, melyek elől minden jambor és igazhivo ember félelmetes előérettel szeretne kiterni.

Szegény beteg emberként ejártál ide hozzánk koldulni s itt olykor-olykor talpra is allítottak. Sot annyira felfobogott a lelkesedés tüze, hogy allandoan itt akartak marasztalni. E végbol egyes kitünosegek lángszavakkal esetteltek hivatasod szentesget, létjogosultsagod szükségossegét, celjaid hazafias voltat, s a lelkesedés tüze gyujtott, — hullottak a 100 firtosok ezerekké növekedve, a nemes eszme oltarára, s teremtettek számodra egy valóságos kis palotát, abba gazvilágítást, sok szép dekorációt, alakítottak egy szünyű bizottságot, s etibe hívtak azután téged egy szüntarsulat alakjában, melyet hintókon hoztak be a városba, s te bevonultál a palotaba nagy zajjal, nagy ovatioval, megüdvözöltek lelkes proiaggal, hogy mar most azután fekdüjél leszepen a közony rideg ágyaba s böbiskolj a gázláng lidércvilágánál, abban az ures palotában, a hol csak olykor-olykor bök oldalba egy-egy kétségbeesett fölkialtas, mely azt hangoztatja: „deficzi!“

Hát nem így van ez uraim, a mint én itt elmondtam? Nem igaz, hogy a színházat a nemes lelkesedés építette föl azért, hogy a szünyű itt allando léteit nyerjen? Nem igaz, hogy a szünyű nemzeti létjogunk egyik alapeszmejét kepezi? Nem igaz, hogy a színház magasztos hivatást tölt be? S végre mindazt megtagadjatok-e, a mit szebben s okosabban nálam mar rég elmondottatok? Igaz! De hát az is igaz, hogy a szünyűert senki sem lelkesül mar, hogy mostohan nézitek, s érdekében senki sem akar tenni valamit. Avagy nem?

Menjete be abba a palotába, melyet nemes hévvel, hazafias lelkesedéssel s áldozatok árán emeltetek: hiszen az ures, s benne a szünyűzet teng. Avagy ez mind jól és helyesen van így?

Tudom én azt is, hogy mit feleltetek erre. Elmondom olyan száron, olyan fanyar egykedvűséggel, mint a hogy én azt nem egy embertől hallottam.

Mindenekelőtt a részvénytársaság, azután a szünyűgatók, azután a színészek, azután egyesek, azután a közönség, azután ez meg az, s végül a mindent elől közony, csakhogy ezt már nem ti mondjátok, hanem egy kis frakciója a lelkesebbeknek.

Vessünk számat mindezzel s legyünk igazságosak. Mi hibát követelt el a részvénytársaság, mit nem, én azt nem firtatom; csak azt mondom, hogy azért nem szenvedhet a szünyű. Megtették-e kötelességüket a szünyűgatók, vagy se, nem keresem, mert ezért se felelos a szünyű; okoskodnak, kotnyeleskednek-e egyesek, az se tartozik rám, mert az sem érdekli a szünyűt; baj van-e itt is ott is — ez mind nem ok arra, hogy a szünyűt — ha folakartuk emelni — sarba tapodjuk.

Tény az, hogy épített új színházunk van, azt megnyitottuk s morális kötelességünk minden akadály, minden baj daczara is a szünyűt tolnuk telhetoleg felvirágoztatni.

Vannak emberek, a kik a vidéki színészet ügyét a szünyűgát el akarják választani, a mi lehetetlen, mert az vele egybeform. Vannak, a kik a színházban sem látnak egyebet üzletnél, a hol ha jó portékát adnak bevasarolnak, ha nem, ott hagyjuk. Torje rajta a boites tejet, hogy él meg? Ebbol a szempontból kiindulva azt mondják: mi csak akkor megyünk színházba, ha ott művelést találunk, s ha nem, otthaggyuk. Torje rajta az igazgató a tejet, hogy él meg. De ha ez így van, akkor bizony foiosleges volt színházat építeni közköltsegen, arra pályázatot kiírni, melyben foiszóltattanak a pályázók, hogy ugyancsak lassák el magukat jóval es zéppel, mert csak úgy nyerik el a színházat, melyet ha egyszer elnyertek, hát majd gondoskodnak arról, hogy meg is éljenek. Mert ez így történt. Arról pedig egy kromka se emlékezik meg,

hogy valaha füszer vagy más kereskedést ilyen veszekedett ügygyel-bajjal hoztak volna létre.

Van, bevallom, igen tetszötös hangzása annak a hamleti töprengésnek, hogy: lenni, vagy nem lenni. Hajlandó az ember elánni, hogy egészen igazságos dolog a színházat is üzlet-számba venni. Mert hiszen nem is igen fér meg a mai szabad gondolkodással, hogy az ember drága pénzen olyat vásároljon, a mi neki nem kell.

Csakhogy az van a dologban, hogy a színház nem üzlet, s hogy oda nem azért jár az ember, hogy műzlele személye szermit terítsenek szellemi gymora számára, hanem — mint mondják — Thalia temploma, a hová annál inkább kell buzgódnani, minél rosszabb, mert csak az által remélhető megjavulása, az által remélhető a kívánt műkielégítés. Vendéglöbe, a hol az embernek nem adnak tiszta szaltakendőt, izletes ételt, jó bort, nem kell mennünk, mert van másik, a hoi mindent adják, de színházba, a hol nem adnak jó szellemi eledelt, hozzá atkikai söt és cyprusi bort, addig-addig menjünk s minél süröbben, mig a vendéglöbe meg tudja azután hozatni azt, a mit akarunk. Ellenben, ha úgy vélünk a hiányokon segíteni, hilly feljé se nézünk, hát akkor mind rosszabbra fordul annak az ügye, s bizony jóvaló ember el nem vállalja benne a kuktaságot S még ha így volna! De a színházat voltaképen még képletesen se szabad vendéglönek nézünk. Színház az, nem egyedül szellemi étvágyunk konyhája, hanem nemzeti bagyagunk, nemzeti büszkeségünk, honunk, édes anyanyelvünk hirdetője, bününk javítója, erkölcsünk nemesítője, éreynék dicsoitoje. S mi annyira el volnak telve önos érdekeinkkel, hogy csak saját izlésünk kielegítésére s nem egyébre is gondolunk?

Mupartoló szünyű bizottság, mely él is nem is, részvénytársaság, mely anyagi elonyokt keres, szünyűgató, a ki nyereséget akar, s mit tudom én mi minden nem esik-e el ama nemesb eszmevel szemben, melyet a színház képvisel?

Most tehát mirol van szó? Arról-e, hogy mit vétett ez vagy amaz? Kinek volna feladata, valamint megkezdeni? Kinek kellene mulasztásokat pótolni? Miként kellene valamely hibát jóvá tenni?

„Zombor és Vidéke“ tárczája.

Dicső csillagzat!

Dicső csillagzat! oh mitöl Ragyognak úgy sugaraid? Vezess, vezess az életuton, S vezess az égig lelkeim szárnyait!

Megrezdül fényed, — oh e fény E szót ragyogja: „szeretet.“ Örökugár az égen, földön, Vezess! — örökök szeretek.

Megrezdül fényed, — oly dicső, Dicső e fényugár: „hit.“ Hiszem az új idöt, jövődot, Az emberiség dítaldalmát.

Megrezdül majd a lángolo, Káprázatos szó: „küzdölem.“ Ott! adj eröt a szeretet s hit Otárirni halálj küzdömem.

Dicső csillagzat! oh mikent Ragyognak fényugáraid? Vezess, vezess, az életuton — S vezess az égig lelkeim szárnyait.

Szeretek, hiszek, küzdök én. — Osszállyeszem oly isteni, Hogy eszlla gombán meg van írva: Szeretni, hitni, küzdöni.

Domotor Pál.

Az a gondviselés!

— Silhouette. —

Írta: Hevesi József.

Mikor eloszor láttam, szép volt, mint egy mezei ibolya.

Körülötte fény és pompa tündököl, csak rajta ömlött el a nemes egyszerűség. Minden szömböl merész kihívás, büszke önértzet, hódító fölény, kicsapongó kedv sugartzott; csak ő süte le szerényen azokat a kék csillagokat, csak az ő arca volt szelid, mint egy fehér liliom, csak ő árult el mérsékletet a jókedvben.

A zene árja észbödítölög járta be a nagy, fényes tanzetermet, a szemek delejes szikrakat löveltek, az arcok nekihevültek s a tánc fektelen kedvvel járta; csak ő volt csendes, és egy-egy volt szerény, csak ő volt mértékletes.

Igazán olyan volt, mint egy mezei iolya, mely elbuvik a bokrok mögé s ha a napugarak fölkeresik, akkor sem játszik tarka színeket.

Pedig ő is boldog volt. Talán boldogabb valamennyinél, kiknek arcazt olyan pirosra festette a kicsapongás s leike is tisztább volt s ragyogóbb a fényes fallukróknél, melyek oly káprázattalog csillogtatták vissza a csillárok vakító fényét.

Oh mert az ő lelke kristályát nem homályosította el többé a bánat boros felhoje.

Szeretett és szeretettet!

Szeretett romlatlan szívének szüszies szent érzelmével, mely tisztább volt a nap sugaránál s a hajnal első harmatcseppénél; és az kit zesse vonaluzával boldogított, ovt volt lelkének minden vibrációjával, a legoszintébb, igaz szerelemmel, a milyen csak hálóadó kebelben megfogható.

Mily boldognak érezte magát, ha vele táncolhatott; azzal a nyulákn, barnafürtü ifjuval, kinek ő volt egyetlen reménysége, boldogsága, menyországa, mindene, mindene . . .

Hogy lüngölt arca, midön kedvesének karjai körülfonták lenge derekát! Ilyen lehet a hajnal pirulása a fehér liliom szirmain. S mikor a szedítő keringo után egy fölkébe vonultak vissza, hová csak néha csapódott be a részegítő zene egy tört hangja, hogy remegett kicsi fehér kacsója az ifjueban.

Illatos, fürtös fejét odahajtá az ifju szívére, arra a szívre, melyet az ő képe olyan nagyon-nagyon betöltött s boldogban, boldogban hallgatta, mint szüty az neki szerelemről, sirig tartó, örök szerelemről, boldogságról, csöndes, zavartalan boldogságról . . . s a lágyan ömlő szütyosba belevegyült a zene egy-egy szakadozott melódiája, a mint odatértél a szárnyas atjokon és függönyökön keresztül a báterem hangos zsbájába.

Eliz jómódu szülök gyermeke volt. Nem voltak dugzagdalog, de volt mit aprítanom a teje. Az a gyönyörű, terjedelmes, nyárfastánya a Tisza kanyarulatánál, a mit olyan sok gazda megrigyelt, az ő birtokukat képezte s csak három gyermek volt hozzá: egy fiú és két leány. Eliz volt a legidősebb. S vele „nagy parthier“ akartak csinálni a szülök. Valami országos híré embernek, vagy legalább is grofnak szánták. Hej, mert az a nyárfastánya megérdemli a kilencz-águ koronát, a mire pedig a mama olyan nagyon áhítozik. Mert hiába, benne van a kék vér. Ő a született báróné.

Aztán meg az Eliz különben is igényt tarthat nagy parthiera. Szép, deli és művelt, akár egy hercegis-

Miúde nagyon mellékes kérdés!
Arról van itt szó, uraim! hogy színházunk első megnyitó évében a színházgatók díjazottak küzdenek, s nincs az a hatalmas erva, a kifogások és fejtegetések, ellenvetések és ezafelől oly végteleen meggyozó ereje, mely takarni tudna azt a mindenképp felett lélegző tudatót, hogy itt a város reputációjá forog kérdésben.

Ha már idáig jutottunk, — menjünk egy lépéssel tovább.

Miként vélik némelyek a színházat virággóva temni nálunk, miként akarják városunk reputációját megmenteni?

A „Zombor és Vidék” 10. számában szó volt arról, A 11. számban igen tisztelt Dr. Schuller barátom találó megjegyzéseket tett. A „Bácska” mult héti, azaz utolsó számában vezérelékre a színház ügyéről A mozgalom úgy látszik megindult. Eros meggyozodésunk, hogy a kívánt siker meglesz.

Az önkénytelen működő bizottság önzetlen fáradozása abban álland, hogy egyrésztrol a közönség érdekeit juttatja érvényre a színházgatóval szemben, s másrésztrol az utóbbi érdekeit az előbbivel szemben.

Ez annyit jelent, hogy a mennyire e társulat ereje meggyozó, jó, összevago eloadások rendezésére, megválasztott repertoire készítésére, a lehetőséghez képest új tagok szerzésére stb., bírja az igazgatóságot, s ennek fejében a város is mostohaának ígérkező harmadik berletet a lehető legsikeresebbé teszi, azaz még magyarabban: berletet gyűjt.

En is tagja vagyok ezen bizottságnak s így intentionál szolidaritásosan állok. Mindennek daczára legyen szabad szereyn azon keteyennek adni kifejezést, hogy a „berlet-gyűjtés” nem hozza meg a kívánt eredményt, s ha eszményben, (vagyha úgy volna) nem felelne meg teljesen, toltetván a színház érdekeiben szükségesek leendő lépéseknek, melyek egyszer s mindenkorra biztosítják annak leírívagoztatását. Már pedig na benne vagyunk a forogóban, talán nem artana egyszer s mindenkorra véget venni a színház-mecskának, mint azt csaknem minden város meglette már. Vegre is a berletgyűjtés sikeres leent egyszer-keiszer, sőt háromszor is, de utóbbja — mert ez a legterheesebb feleletök egyike — vagy nem fog akadni lelkes műbarát, vagy lelkes berio.

Hahem hát lassuk be azt, hogy Zombornak nincs elege jó közönsége ahhoz, hogy a színház eloadzat megmozgatása nélkül támogassa — A mi közönségünk lehet lelkes s áldozatkész, de végre is minden lelkesülések s áldozatkésznek megvén a maga háttára.

Hiba vagyunk lelkesültek s áldozatkészek, ha erszenyünk mindig fokozódó lapossága egy rendkívüli keletemteni körülményre hlyemizet, t. i. a tönkre. Már csak lelkesültségbol és áldozatkészégbol ne tegye magát senki se tönkre. Nem mintha a színház egyháza idezse azt elő, de az a tonéynetein sok más kiadás, melyet sub tituló áldozatkészég, hazafiasság stb. rajunk megexequálnak.

Ha tehát valaki azt találna mondani nekünk

a berlet-gyűjtés alkalmával kifejtett eloquentiánkra, hogy hát az mind szép s jó, a mit beszélünk, de mikor a „nincs”-et semmennyel argumentumokkal nem lehet meggyozni. — akkor mi bizony sokkal okosabban fogunk tenni, mintha mi hogy azt a „nincs”-et mégis kapacitálni akarjuk. S bár hállistennek annyira nem vagyunk, hogy éppen azzal a valóságos kegyetlen „nincs”-cel lelkünk szóba állanunk, de azt mindenesetre be kell latnunk, hogy min d i g berletgyűjtést eszközölni nem lehet. Szmi évad pedig minden évben van, s nem meggyuztató az rank nézve, hogy egyik évben szerb is, mert azt is támogatni kell a reciprocitás kedvéért.

Mi legyen tehát a vége mindennek?
Ha nem gondoskodunk ideje korán hathatós eszközökröl — akkor színházunk soha se lesz egyéb Eris almájánál, színházgatók Scyllájánál, a közönség Charybdisénél.

Az a hathatós eszköz pedig nem egyéb, mint a subventió.
Ez az uraim, a mi a színházat állandóan talpra állítja, a mely nélkül az itt, a hol annyit nemzetiség hűz szana-szét csak tengődni fog, tengődni még az esetben is, ha elősörangú művészek allanak élén.

Egy subventió!
Mig ez nem létezik, addig én részemrol nem szivesen foglalkozom azzal, miként kell a színház, a színház, a színházgatók s a közönség érdekeiben latni, alkotni, celekedni, mert meg vagyok arról győződve, hogy társadalmi uton e téren egészséges állapotokat létre nem hozhatunk.

Ki adja a subventiót? Kérdést sem szenved, hogy a város. A város, melynek minden polgára adozik. S a város valóban könyvebben adhatja a subventiót, mint a polgarok. Az egyesek jószívúsége s áldozatkészége senly se áll arányban a kenyérszer uton behajrot adóval. Nem igazságos dolog, hogy én 1 forint adjak, más meg szamit, ha kenyérszer után en is egy forint, más is egy fél rit ad. Az en 1 forint nem segít, de mindannyiunk egy fél krja segít. Azt hiszem nem sok ellenese lesz annak az intelligens körökön, hogy a város egyszer s mindenkorra, minden jó szántarlatunk evi 2000 frtnyi subventiót adjon. Nohozságot csak a kivétel okozhat. Egyszeru indítvány alakjában ez nem terjeszthető a közgyűlés elé, mert fel, hogy a többség elejti. De terjessze elő az indítványt az egyes polgarok. Berlet-gyűjtés helyett gyűjtsünk alarókat, a kiknek száma ha megúrt a merleket, a közgyűlés moráliter kötelezve lesz az indítványt elfogadni. S ha ez indítvány keresztül megy s színházgatók evi 2000 frt biztosítékot lenek a netáni mostoha körülményekre nézve, akkor nem kell félnünk, hogy nem kapjuk jó társulatot; akkor nem is kell a közönségre pressiót gyakorolni, hogy látogassa a színházat, — meg minden a kerékvasgásban.

Végezetül legyen szabad pár szót színházgatóink védelmében is mondanunk. Vajjon társulatuk csakugyan oly rossz-e, mint némelyek hirdetik? — Korantsem! Minden tagja ugyszóval hasznavehető s bizonyos szerepkört egészen helyesen tölt be. Egyik-másik gyengébb, itt-ott egy-egy szerepkör

nincs kellően betöltve. De ki tagadhatja, hogy e társulat igen tisztességes eloadásokat tartott?

Nem lehet tehát azt mondani, hogy e társulat évetendo elemekbol áll. Sőt mi azt merjük mondani, hogy a vidéki színházgatók között ha nem is az első, de a másodrendű közé sorozható. — Masodrendű jó társulatnak jobbat pedig Zombor városa — a jelen s még a subventió netáni idején sem követelhet. Egy nagy hibája a társulatnak, hogy késon szervezkedett, ennek azután további következményeit is lehet leltene nevezni. De legnagyobb hunc e társulatnak, valjuk be, az, hogy nagy közönségünk nincs, hogy a mi van, azt is sokszor elriasztotta a színházból a rozsló égo, kikiáló gáz, eloadások nem tarthatása stb., s nagy hunc az igazgatójának, hogy vállalkozott egy oly színház vezetésére, melyet estenként 10 forintnyi berosszeget, fűtési, világítási, színházmeisteri stb. költségeket fizetni, mely estenként 60—70 frtira rug, s melybol olykor alig jó be 25 frtja is.

Ha ezek előmondása után még valaki ellene lehet annak, hogy segítsünk a színházgatókon s főleg városunk veszendő reputációján, — annak e tért szivesen átadjuk. A subventio kérdésére azonban alkalmadtán még visszatérünk. Müller Gyula.

A zombori „népkör” a következő felíratot intézte Kossuth Lajos születése 80-ik évfordulója alkalmából:

Melyen tiszteli nagy Hazánk! Kormányzo ur!

Egyesek, testületek, törvényhatóságok kegyeltes lelkeseiseettel ragadják meg az alkalmat, hogy hazafias éreményekben kimagasio cielenek 80-ik évfordulóján, tiszteljük, hajadja igaz czéreseivel adozzának.

Ugyazon alkalmából adja a zombori „népkör”-nek a társulat tagjai, mint oszámé részesei a hazafias indítványokat, a maradozó érteket mind megkezelték aul színen mutatva vagyunk arra, hogy ezert hánakrol es szívetlenül — bizonyosat tegyünk.

Se a mult esztendő, se a jövődő megpróbáltatások el nem moshatják lelkünköl azt a tudatot, hogy jelezze exesszonos, való, langos szabadságszereltelevel, történetlen érvével hazánkban a szabad esznek győzelemének, az emberi jogok diadalának onfeloldó vezénközosa volt; a kit reformatori szent lehatadaban se ücsérelt, se val, se a kiváltságos állapotok lenyegto sértelése, se a hatalom börtöne meg nem felemítettek, a ki titani lehatadát a nagy cseleked meilaton odotta meg.

Ha tudjuk, ezrek azt, hogy az 1848-iki törvények megannyi lenyponjtai e nemzet törtentének; tudjuk, ezrek azt is, hogy Kormányzo ur ezen mi alkotmányunknak haladatlán vezetésre, kinek alakja a nemzet eulekezete, működése a nagy törtentelme.

Kormányzo ur az, kinek egész ciele-czejait hazánk függetlensége és jobbító képeze és kepezi; Kormányzo ur az, a ki meg hazajától tavol is, nepek, nemzetek szívet, szereltele nyerte meg rokonsáttan nemzetünk számtara; Kormányzo ur az, a ki ha színt a világol élvonulva, ha színté cielenek — ah mily nagy — 80-ik évfordulóján ismételve hangot az a hazaja után való fudaloni kitörésnek, hogy hanyatlának latott nemzetet önbalomlania, ovatosaggra osztonozta: s a kinek hangja a messze tavolból is hatalmasabb, mint a jelenvalók beszede, mert benne a legiangolobb hazaszeretet üveli csodát.

Latjuk, érezzük, tudjuk, hogy Kormányzo ur — a nemzettel átél közös nagy múltja által — nemzetünk nagyságának, hírének, jövődjének megteremtője lett.

asszony. Nevelésére nagy gondot fordítottak a szülők s a nevelés fáradsága nem veszett karba Elzsinel. Szíve, lelke legkönyv volt minden szép, minden nemes, minden jó irant. Olyan volt, mint a virág, mely gondos kezek apjánál melett fakadós. S lelkének szépsége magasztos fűszeg görögnyáj övezte szép, szabályos arczat. Kimondhatlan színi haj ólított el egész nyelen s zsende vonásra kimagyarázhatatlan rokonszövet keletek. Anyjának nagyvárúgyo tervei ismeretlenek voltak elote, mert az o lelke tisztá, egyenes volt s szantiasbol nem tudott volna érezni.

Haj sok szívenedésbe, sok könybe, sóhajba is került ez néki!

Miert nem volt számító?! Miert nem volt nagyvárúgyó!

Az, a ki előt először föltarta szívet, nem viselt glóri koronát, sőt csakalját sem tudta messzre visszavezetni, mindössze csak szíve volt nemes. Társadalmi anusa sem közölte meg. Edz anyjának nagyvárúgyo terveit. Fátal mekkó volt, szereny hízeléssalkalmazva egy va ön társaságnak.

Csak hogy Edz szíve nem kérdezte mimézt.

O csak nyelvet szívenet s eremes szemébol kisugározó lefényességát látta.

Megúrt az elő találkozás alkalmával érezte, hogy szívenen lang dobogtat föl, biztató, nemes égi lang, melyet annak a szép, deit ifjúnak megjeleése gyűjtött föl benne.

S nemokára érezni kezdte, hogy az a tűz, mely az o szíve öltarun föllobogott, langra kapott annak az ifjúnak lelkében is.

S a két biztá, égi lang összeolvadt . . .

S mikor a szülők nyomara jöttek a viszonynak, már

késő volt. Ennek a két lángnak egyesülését csak a sir lett volna képes elválasztani, a mely, sólet, rideg s r . . .

Nemrég egy rokonomál voltam látogatóban.

Szép, fiatal asszonyka, pár hónapja, hogy lejelen van s hogy a lovatásban lakik. Gyermekkorai játszotarsak voltunk, s igen szereljük egymást. Persze csak mint játszotarsak . . .

Eppen gyermekkorú emlékek fölelevenésével voltunk elugrva, mikor a szobán egy várronót jelentett be. Fátal rokonom egy pillanatra gondolkodólag neztelen, de aztán mintegy elhatározva magát, mondá a szobalányoknak, hogy vezesse be a várronót!

— Ház on nem vendég! szolt felém mosolygva. Nemem hajtam meg magamat.

Pár perc múlva hark, lelkem kopogás után megújt az ajtó s egy lekerlebe oltozott fátal nő lépett be rajta.

Aug hittem szeméimnek: Elz volt!

De milyen halvány most az az arc, mely úgy ragyogott a boldogságot, mikor azon a balon láttam! Azota két év mult el s azok a szép, szelid vonások hogy megváltoztak! Az tőo es a szívenedés föltörleke arczaol az ifjúság búvárogó himnpot s azoknak a kek csillogónak fénye hogy meg van törve! Homlokára melyen oltaveste helyezett a banat es a szívenedés, csak a szívenedés es szívenedés maradt meg meg szép vonásainak romján. Öltözete szívenedés volt, de tisztá es rendes. A gyszóltótyben kimondhatatlan szomorú jelensége volt.

Csak később tudtam meg, kit gyszólt. Rokonom beszélt el törtentet, mikor eltávozott a tea bizott munkaröl:

Ez a várronó — ugymond — valaha jobb napokat latott, de szívened a sors nagyon üdözöbe vette. Szívened akarata ellenére ment felhez, egy mekkóhoz, a ki nagy szerellett. Szívened mashoz akartak kenyérszeretni, o megcsókozott szívened tárgyalva s oszketet szívened ellenkezése daczára, kik kegyeltemül kitagadtak. Szívened — mint halom — nagyon bantotta szívened keményszívúsége s ez volt az egyetlen felho, mely boldogságot zavarta. Miert ferjevel végteleen búdog volt. Meitok voltak ok egymashoz. Ferje tudta, hogy mit áldozott e nő erte s szívenedés gyöngédséggel akarta azt ízetni.

Talpig ureak, becsületet ember volt s nem volt rajongással imadott, s viszont a nő ismerte ferje nemes szívet s egész szívenedével csüggött rajta.

S ok búdogok voltak.

Hahem a sors megirigyelte boldogságukat.

A szívened fiatal asszony egy napon igen-igen szomorú hírt kapott, mely egészen földig sújtotta. A fátal letevény mekkóki egy vonat egizótása es izze-porra típotta. A nő éppen gyermekéban fektűt es veszélyesen megvegegedett; de azért szívened megsem sírtetek hozzá.

Magára hagyta a szívened, beteg nő gyermekével együtt s csak a konyultétes szomszédoknak köszönhető, hogy életben maradtak.

Szívened asszony most kézimunkával keresi meg kenyéret s egyenül gyermekének el.

S ha az ember így egizótálja ennek a nemesszívú, jó asszonyának szomorú sorsát — leve hozzá rokonom — szívened onkenytemen fölülül lelkeben az a kérdés, hogy: van-e a földön gondviseles?

— Az am, van-e a földön gondviseles!

KÜLÖNFÉLÉK.

A megvert feleség. Egy már a nézes heteken túl lévő férj jól elnapszongolta egyzer feleségét, a kinek Xantipidaiát már nem bírta viselni. Az asszony elmeny edességjához és elpanaszolja a dolgot: „Képzeld apam, az a gazember megvert! Megvert engem, a te leányodat! „Igyan miért?” Az asszony elmondta neki az ügy állapotát, a melyből megértette, hogy a férj bizony helyesen cselekedett. „No ha az a gazember, szót, megverte az én leányomat: megverem én most az ő feleségét!” És meg is tette.

Szerencséslelkeség. A Cimbría nevű görög Ham- burgból New-Yorkba ment Borkum mellett pénteken reggel a Sultan nevű gőzessel összerútközött és esakla- mar elcsúszott. Egy csomakal 59 személy költött ki Cux- hafelelten, többi csak keresésére 6 görög küldetett ki. — A Southern-Pacific vasút futarvontata, mely min- San-Franciscoból elindult, a fékező láncok elszakadása következtében a négy mérföldnyi hosszú meredek lejtőn rendkívüli sebességgel rohant alá és Los-Angeles közeléig a korlátot át a töltesről lezuhant. A kocsi ron- jaiba langba borultak. Tizenöt személy életét vesztette. Többen megégették. Tízegyed ember sérült és szenvedett. Eddigélel het hullat találtak, melyek teljesen foszlermet- lenek. — A La Picardie nevű görög New-Yorkból Ha- vrebah jövet elsüllyedt. Valamennyi utas megmentetett.

Gambetta szeme. Mint a párisi „Post” írja, dr. Wecker ismert szemorvos az orvosi lapban hosszabb leírását közli Gambetta jobb szemének operációjáról. E szerint Gambetta szemét csakugyan gyermek korában vesztette el. Ugyanis kivánságából egy eszterádyos műhelybe ment és ott egy forgács csapódott szemébe és jelentékenyen megsérte. A szemet 1867-ben vette ki Wecker. Az orvos a szemet megörizte és 1867 szeptem- berében Ivanov tanára bizta, ki bizonyos kísérleteket tette rajta. A doktor többször követelte vissza a szemet, de Ivanov megtagadta. A szem mostan dr. Károly Tivadar hajrer vezette. Erzsébet királyné testvére tulajdo- nában van, kinek tanára Ivanov ajándékozta.

Hercegek fogságban. Plon-Plon herceg foghá- za már a császári haz két tagjának szolgált börtönül. — Napoleon Lajos, utóbb császár, 1840-ben ugyanebben a fogházban állt, mikor boulogne expedíció után a párisi kamara ítéletét várta és Bonaparte Piertt szintén ide zárták el Noir Viktor usgató megölése után. Napoleon Lajost, kinek védője a legitimista Berryer volt, elhős- szialan tartó fogságra ítélték. A herceget innét a Ham erodbe szállították, honnét tudvalegöl megözökött 1846- ban. Bonaparte Piertt a tomsi törvényszék fölmentette a gyilkosság vádja alól, de 25,000 frank bírságban marasztalták el a meggyilkolt családjánk javára. — Több herceg elfogása a maga idejében nagy fölntést keltett. Charles Eduard elfogatásáról minden memoir megem- lékezik. Voltára is mondja, hogy a hercegen nagy méltalanságot követtek el. Legérdekesebb azonban Károly braunschweigi herceg elfogása. A herceget 1830-ban szándékot hazajölni és Párisban keresett menedéket, hol a kormányknak sok bajt okozott. Montalivet belügy- miniszter vegre kitasítottá Franciaországból. A herceg egy ismeretlen színészzel helyettesítette magát, kit elkísértek a Svájc határára, meg is Párisban rejtőzköd- t. A szmészt mindenütt földhatalmú fogadták, de annyira zavarta jött, hogy meözökött Genfben és jutalom- díjat sem várta be. A herceget eközben kieszközölte Lajos Fülöpnel kültetésének megsemmisítését.

Irodalom.

A „Képes Családi Lapok” 17. szám tartalma: Mikor a rozsa- lómbó kinéül; beszély (folytatás), írta Márkus József. — A pusztán; költemény, írta Thuroczy Endre. — Barncsi kapitány; beszély, írta Soó Árpád. — Bakkósy Bámit leányai; elbeszélés, (folyt.) írta Kajdász Riza. — Szilveszteri kaján; beszély, (folyt.) közli Gáman József. — Heti háza (Gyor vidéke víz alatt) írta Héli Károly. — „A jogazhál nagyzeren sikerült!” csevegés, írta Turk Están. — A feladónál kez; elbeszélés, (vege követ- kező), írta Rahndorf, fordította Juhász Lajos. — Jobb és bal; fességes, írta J. L. — Romancz költemény, írta Szappanos Sándor. — Képmagyarázat. — Mindenféle.

Képek: Mint fogják a lajhárt. — Herculanum romba dől- ese. — Matatyánia „Föld és Nepe” című műből (10 kép).

Mellettek: A „Titkosztos vendég” című regény 33-48 oldala. A börtönök. — Heti napár. — Haromszög-szalnya. — A magikus pont-talány. — Szám-rejtvény. — Talány-fejtések. — Megfigyelt nősvóra. — Kérdések. Feleletek. — A szerkesztő postája. — A kis lotto házai. — Hirdetések.

Előfizethetik: Meher Vilmosnál, Budapest, IV. ker., papnö- vedé utca 8. sz. Ezred évre 6 frt. fél évre 3 frt. negyed évre 1 frt. 50 kr.

„Az illem könyve.” A művelt írás és tapasztalt modor az élet különböző viszonyaiiban. A családi és társadalmi életben követendő illemzabályok kezkeinye. Hazai és külföldi művek fel- használásával írta Kalossza Riza. A felelő cím alatt egy rendkívül díszes kiadásban né kiadású indult meg, melynek előfizetési fel- hívásokról tájékozhatón a következők közülök:

„Az illem könyvevel” az onnival-désnek egy hatma- sas eszakeret olajnyáj utjánál a t. olvasó közönségnek; mert könyvünk nem a száraz elrejtett szabályok, hanem tartalmasa- za, hanem tárgyaiban és feljegyzésben és legfőbb részben eszkeret, erkölcsi törvények lelkeltánál napjaink, és által ezen szep és erkölcsös eszkeret és tulajdonságok kúno nyitván- lasára. Szigorú logikával köveztet a finom, tapasztalt modor, az illem magaviseletét a jelek és szives tulajdonságokra, vagy a helytelen magaviseletet az ellenkezőre. Kimmintni torokszók, hogy miket köveztünk és miket orozkedünk. És teszi mind ezt egyszerű, érthető és vnyzó rajzájly, népszerű módonban.

„Az illem-szabályok” elnevezése alatt feltalálható lenne az élettapasztalat, gyakorlati lelkeltán és különösen a nevelés- tán. Meglellt itt az egy, mino táncoscal bocsássa utánk a nagy világ közelmébe gyereket vagy unokáját. Hí barátát, vezető- re talált az ille form, a szerülő leány, a házán családja köré- ben, társaságban, vagy kint a nagy világ zajában. Utmutatást ad a fiatal házának, és szavakba foglalja a családnyas tapasztala- tait. Megosztja a családnyas anyagi és nevelési gondjait, és ör- ködik a kisdob bölcsője felett vagy részt vesz az elhunyó kopor- sójánál a család felújításában, mindenütt a kello időben és hely- len utatvis a batoritva a teendők. Hí kísérő talált itt az elhagyottat magánosan álló no Kezen fogja a pálya kezdetén álló tapasztalatlan ifút; gyonyorrel nyújtja át az arának a meny- aszonyi koszorút és a volenyeinek jegygyűrűjét... és ha az arakoszi toviskoronává, a jegygyűrű kiemárossa változónk; halaszott eszegetet az egy sebekre s megtant nemesen viselni a Fájddamkat.

Szóval; mindenké és minden alkalomra ló barátot és hű- séges tanácsadót találhat e könyvben.

A mellett, bár az ira nagyon sokat kitúno külföldi írók mű- veivel lett át — az általános emberi igazságok minden nemzet- kebelében ugyanazok — könyvünk minden ízében magyar. Mag- yar szellemben, egyszerűen szep magyar nyelven van írva.

„Az illem könyve” díszes kiadásban kerülölbe 16—18 ót íves fuzetben fog megjelenni. Minden hónapban 2—3 fizet- jelenik meg, úgy hogy az egész mű rövid néhány hónap alatt az előzetek kezében lesz. Egy-egy fizet ára 50 kr. A teljes mű előzetes ára 5 frt; mely összeg beküldése után a fizetek ket- hetekint a mi teljes megjelenéséig bérmenten küldetnek.

„Az illem könyve bármely házi könyvtárákésében” ren- delhető meg — valmint egyenesen a kiadóváltalnál. (Kévi Testvérek könyv-kiadóváltala, Budapest, IV. váci-utca 11. sz.)

latait. Megosztja a családnyas anyagi és nevelési gondjait, és ör- ködik a kisdob bölcsője felett vagy részt vesz az elhunyó kopor- sójánál a család felújításában, mindenütt a kello időben és hely- len utatvis a batoritva a teendők. Hí kísérő talált itt az elhagyottat magánosan álló no Kezen fogja a pálya kezdetén álló tapasztalatlan ifút; gyonyorrel nyújtja át az arának a meny- aszonyi koszorút és a volenyeinek jegygyűrűjét... és ha az arakoszi toviskoronává, a jegygyűrű kiemárossa változónk; halaszott eszegetet az egy sebekre s megtant nemesen viselni a Fájddamkat.

Szóval; mindenké és minden alkalomra ló barátot és hű- séges tanácsadót találhat e könyvben.

A mellett, bár az ira nagyon sokat kitúno külföldi írók mű- veivel lett át — az általános emberi igazságok minden nemzet- kebelében ugyanazok — könyvünk minden ízében magyar. Mag- yar szellemben, egyszerűen szep magyar nyelven van írva.

„Az illem könyve” díszes kiadásban kerülölbe 16—18 ót íves fuzetben fog megjelenni. Minden hónapban 2—3 fizet- jelenik meg, úgy hogy az egész mű rövid néhány hónap alatt az előzetek kezében lesz. Egy-egy fizet ára 50 kr. A teljes mű előzetes ára 5 frt; mely összeg beküldése után a fizetek ket- hetekint a mi teljes megjelenéséig bérmenten küldetnek.

„Az illem könyve bármely házi könyvtárákésében” ren- delhető meg — valmint egyenesen a kiadóváltalnál. (Kévi Testvérek könyv-kiadóváltala, Budapest, IV. váci-utca 11. sz.)

NOVELLA-TÁR.

Forradalmi élményeimből.

Írta: **Dr. Rajnai Antal.**
(Folytatás.)

Mily végzetes volt Jellás seregére a híres pákozdi útközet, annak legnagyobb bizonyosága, hogy Philippovits és Roth 10,000 emberével azonnal a pákozdit követett moori útközött után a rebeliseknek megadták magukat, kik megesküdtek, hogy többé a magyarok ellen nem fog- nak fegyvert. A magyarok nagylelkűségének biztosításá- val az egész sereg bátran és bantalan visszakötődött, de ahg egy pár lépésnyire határokbán lévően, már is kez- detek a magyarokat aközni. (Horvatzky fides nulla fides) és fenyegetni. Azonban ránk néze és csata batoritó és döntő volt. A ki nem látta azt a győző magyar sereget, mily össze-vissza szedett-vett, összeholt! Futott népto- mek az ott, annak nem lehet fogalma arról a szent lelkedés és batorságról. Ahg egy tanult katona, ahg néhány agyú és tanult tüzér, legnagyobb része katonatük- nek csak orszeregből állott, és megis ily dadalmas győ- zelmét kivívni egy oly nagy és erősen diszciplínát ren- des hadsereg fölött! Megfoghatatlan volna, ha az nem volt volna seregünkben nagy meretekben, mely meg ed- dig mindig győzött és számtalanoszor lobog-atta a győ- zelmi zászlót, miota Cio a háborúkat feljegyezi a lelke- sedés.

Az emberiséget boldogító szent háromság: szabadság, egyenlőség és testvériség öntötte minden egyes ember lelkébe a batorságot. A jogerzet, az igazság utáni küzdés és főleg a hazaszeretet szulte azt a „lenni vagy nem lenni” elhatározottságot embereinkben. Nem taga- hatom, hogy seregünk szerencsés postója is, a pákoz- di szolohégyek sorban előnyos volt ránk néze. Amde az ilyen fele szerencsés postio mar sokszor döntötte el a háborúkat. Szabad a történelemek okoskodni: vajon ho- gyan és miként győzött a kézzel fogható kisebb és győ- nebb sereg a hatalmas nagy sereg fölött. A győzelem azért csak győzelem marad.

E győzelemnek, melyet annyira iparkodtak akkor kisebbíteni és tonkre silányítani, még az volt az eredménye, hogy biz a kigyelmek mást gondoltak jobbnak. A nagy Horvathozgató, a finis Hungariae és a Kossuth és Deák hitvánai dohany aprítás superbe abraozások helyett Bécs felé fordíták kérés rudnak, hogy ha mar- itt nem sikerült Donquizotti bravurokat véghez vinni, legalább ott Beszben csomósolyok össze a nagy hírre kapott Anlát. Eszevesztetten rohantak Bécs felé, mely körül Vindischgrätz, Schwarzenberg stb., roppant serege áhnyta várta már őket, melyek az akkori gyzas emleke- zeti kamarilla, a horvathok gondolta a legügyesebb fosztogatók és radioknak.

Mar akkor azok a furfangos bécsiek, az élcezelés- ben annyira ús nép, Bécsét Oxtordnak nevezték el, mivel Ferdinand császár és családja bizonlet vegett Olmutz- be menekült. Denque a híres Jell. sereg rohammal siet- tet, Bécs fele, míg mi utatvas más uton Pozsony fele tartottunk. Bár mily dicsőségeseen és szeretet-koszorúvá uraiközik jelenleg alkotmányos kiralyunk, bár mint rajong és dolog minden magyar ember szíve a legelső magyar emberet, bizony ha akkor Moga tabornagy a czudar és csufos aruló szerepét nem viszi köztünk, mas mappaja van ma ennek a földdarabnak. A magyar bizott az isteni igazságban és mint becsületes szándé- kú semmi árnyat! vagy fondorlatot nem gyanitva hitt az adott becsületészóban és mi a helyett, hogy Bécs felé siettünk volna a ránk várva várt Aula segedelére Pozsony és Környeinek seregeltünk össze, a honnan Schwehat felé huzódva, ott a roppant nagyobb számú császári sereggel utköztünk meg, hogy ha különben út- közetnek nevezhetni azt, hogy a tengernyi katonaság a nagybóbasz kársz népcsoportot széjjel kergette.

Oh árulás, te Belzebub és egy nőstény sárkány összevete mindzet te okoztat, mert míg minket Schwehat körül néniépek szerveztettek, addig a főmenytelen sok katonánk Bécsét lenyugozni és béklyóba verni si- került.

E vészes Schwehathi útközetkor a számómra kiren- delt köztöz helylör so jobbra se balra nem fordulhat- tunk Gyalog csak úgy menekülhettem volna, ha minden ráim bizott orvosi mű- és köztöz szereket prédaul ott hagynom. Külömben is e gyalog menekülés is nagyon veszedelmes volt, mert körülöttem a kimondhatlan sok golyó csak úgy záporlott, legzélszerűbbnek tartám az ott maradási, fanatikusan bizva a magyarok istenében. Bizony szomorú látvány volt azt a mi széjjel zúltó sere- günket rendetlenül lötni-futni potyogni és dülni látni, mit volt mi tenem? Úgy hiszem, hogy akkor imádkoz- tam is, de ahogy káromkötám is, az bizonyos. (Si super- nos flectere nequeo, Acharonta movebo). Egyszerre csak durr és egy golyó árturta a jobb térdem kalácsa fölötti láb részeket, melyeket egész kényelemmel lezeartis bekötöttem. De már most a gyalog szokás teljesen lehe- tetlen volt, ahg hogy a vérzést megszüntetnem, a fris seb- nem szokott mindjárt nagyon fájni, felálltam, elméked- nem és okoskodtam helyzetem fölött. Míg így bibedyle- sembelem, melyet mesziről jött golyó okozott, mert tallérnyi nagyságu izom zúrást és szakgatást esmált, egy észdás szemtelennül nyargalt felém és a mint tisztán észre vettem csupa mulatságból győzelem-ittasságban álcasntom alá éppen a grég fölött szúrt meg, végig ha- sírva a láb részeket csak, mely heggyek meg most is szabad szemmel láthatók rajtam.

(Folyt. következik.)

Közgazdaság.

Heti jelentés a budapesti gabonáról.
Budapest, jan. 26. 1883.
Steiner József és Tarsa termény, gabona és bizományi czég jelentése.

A beállott havazás folytán a hozzás megoyításának ke- letesebb variáto. Ez okon az irányzat megseghardít, a külföldi nagyott megoyítások kúnoit piacunkra, melynek a teljesítése csak is magash arak hertese mélylet volt eszokoztatva.

Búza 40 arat emésztett. Mai arajegyzésünk: Tiszavédeki, pestmegyei, és lehermegyei 78—79 kilo 9.90—10.10, 79—78 kilo 10.10—10.90, 80—82 kilo 10.40—10.70, búszási 25, bakcsai 15, esztergomi 40, uszagos lapok meg tovább 40—50 krral olcsóbban hertettek. Lavaszta 9.60, uszta 10.05.

Rizs keresetel, elsőrendű 7.20, közepes 7 frt. oláh 6.70.

Árpa 20 keresztetű arvéd, takarmány 6.90—6.85, malata 7.25—8, szörizetel 8.50—9 frt.

Tengeri vaozatlan, sziaid 5.85—6.15 kelt, Jan, szállításra Zombolyan 6.20, kotelek máj-jun. 6.18.

Cinquantin Uszaba 6.35, Oroshazan 6.15.

Zab sziaid 5.80—6.75 minoszeg szerint. Tav. határidő 6.60. **Bab** sziaid. Dunavédeki 9—10 frt, erdelyi 9.25—9.75, barna 9.50—10 frt, tarka 6.75—7 frt, torpe 12.25.

Répeze úbes uszta.

Kapozsa 157,—167,— Aug.-Sept. 13.50—135,—

Vadrepce 7—7.20.

Kendermag sziaid 10.50—11 frt.

Lennig 12 frt.

Koles sziaid 4—5.75, elahországi 6.30—6.60.

Takarmányköny uszabot treuzozott 3.20, vetni való 7.75, zabbal kevert 7 frt.

Kasa zsakotul 10.50—11 frt.

Penzeleget 5 kamatra nyujtok ugyeleinknek baraktaro- zott árukra és leiadasi vevenyekre. Az eljog minden vevőnek folyhelto, hol penzintet lehetek.

Zsakkölcsonk hetekenint darabonkent 3/4 krt számítunk hozzájuk kúnoit árakhoz.

Közraktári illekek ámenetli forgalomban 100 mmaza után az osztrak államvasút közraktárában 5.25, Fov. közrakt. 7.05.

Felelős szerkesztő:

MÜLLERGYULA.

Kiadók és lap tulajdonosok:
Nadasch, Muzsik és Partlics.

HIRDETÉS.

Építészeti hirdetemény.

Audírott tisztelettel jelenti a n. é. közönség- nek, hogy **Zomborban** letelpedvén, az ország nagyob városában sikerrel folytatott építészeti mes- terségemet itt kivanom a kivanalmakhoz képest érvényesítem. Alapos készűltségem, s gyakorlati tapasztalatomnál fogva képes vagyok minden a viz-építészeten kívül eső

építési munkálatokat teljesíteni s vállalkozom **épületeknek tervezése** — valmint **azoknak építéserre**. — Megemlítem még, hogy a minden tekintetben haládatosnak bizonyult **czement-mészsel** minden rendeltetésnek megfelelo nutargyat előalithatok.

Szolgálatkészségemet a n. é. közönség becses hirtelmebe ajánlva s szives felhívását elvárva maradtam

Zomborban, 1883. évi jan. hóban
kész szolgálja
Sárközy István
építő-mester.